

Sygn. akt II CSK 127/18

POSTANOWIENIE

Dnia 27 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z wniosku M.P.
przy uczestnictwie P.P.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 27 czerwca 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 22 czerwca 2017 r., sygn. akt IV Ca [...] /17,

- 1) odrzuca skargę kasacyjną uczestnika postępowania,**
- 2) zasądza od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 2700,- (dwa tysiące siedemset) złotych z tytułu kosztów postępowania kasacyjnego,**
- 3) odmawia adwokatowi A.B. przyznania wynagrodzenia z tytułu udzielenia uczestnikowi nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w P. oddalił apelację wnioskodawczynie M.P. oraz apelację uczestnika P.P. od postanowienia Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 3 stycznia 2017 r., mocą którego podzielony został wspólny majątek byłych małżonków P. W skład tego majątku wchodziło prawo własności nieruchomości opisanej w postanowieniu, udział 3/8 części w prawie własności drugiej nieruchomości oraz wskazane ruchomości. Majątek ten w całości został przyznany uczestnikowi, z zasądzeniem od niego spłaty na rzecz wnioskodawczynie, oddalił wniosek wnioskodawczynie o odszkodowanie od uczestnika za korzystanie z nieruchomości wspólnej, rozliczył także koszty postępowania. Rozpoznając apelacje obojga uczestników, Sąd drugiej instancji uznał za prawidłowe ustalenia Sądu Okręgowego i dokonaną ocenę prawną, uważając zarzuty apelacyjne za nieuzasadnione. W ocenie Sądu Okręgowego stanowisko uczestnika przedstawione w apelacji nie podważa ani dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny dowodów, ani wynikających z tego wniosków w zakresie ustaleń faktycznych, nie dopuszczając się także zarzucanego naruszenia prawa materialnego. Podobne stanowisko zostało wyrażone wobec apelacji wnioskodawczynie.

W skardze kasacyjnej uczestnik postępowania zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 386 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie i art. 378 § 1 k.p.c. przez zaniechanie dokonania własnej oceny dowodów oraz prawa materialnego w postaci art. 45 § 1 k.r.o. przez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że Sąd pierwszej instancji nie mógł orzec z urzędu o zwrocie wydatków i nakładów, które uczestnik poniósł z majątku osobistego na majątek wspólny. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz postanowienia Sądu pierwszej instancji, zniesienie postępowania w obu instancjach i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawczyni wniosła o odrzucenie skargi, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania, a także o sprawdzenie wartości przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlega odrzuceniu ze względu na niespełnienie przesłanki określonej w art. 519¹ § 2 k.p.c., według którego w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami skarga kasacyjna jest dopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

Skarżący określił w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu sporu na kwotę 151 300 złotych twierdząc, że podana w apelacji wartość zaskarżenia na tę kwotę wynikała z faktu, iż orzeczenie Sądu pierwszej instancji było kwestionowane nie w zakresie zasądzonej spłaty na rzecz wnioskodawczyni, lecz w zakresie uwzględnienia w majątku wspólnym nieruchomości gruntowych w takiej właśnie wartości.

Stanowisko uczestnika jest oczywiście wadliwe. Z art. 519¹ § 2 k.p.c. wynika wprost, że chodzi o wartość przedmiotu zaskarżenia, którym jest wartość interesu majątkowego, jaki ma podmiot skarżący wywodzący sprawę. Nie jest nim zapewne wartość całego majątku podlegającego podziałowi, gdyż będzie w nim partycypować współwłaściciel, w rozpoznawanej sprawie drugi ze współmałżonków w wyniku ustania wspólności majątkowej małżeńskiej. Problem prawny, o którym mowa został rozpatrzony w orzecznictwie i według utrwalonego stanowiska wartością przedmiotu zaskarżenia we wszystkich sprawach dotyczących podziału majątku wspólnego, a więc poza dzieleniem majątku wspólnego małżonków, także w razie dokonywania działu spadku i zniesienia współwłasności jest wartość roszczenia (żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek odwoławczy. Z reguły wartość ta nie może przekroczyć wartości udziału przysługującego skarżącemu uczestnikowi, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów, gdyż wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału (zob. z ostatniego okresu postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 13 stycznia 2017 r., III CZ 61/16, z dnia 26 października 2017 r., II CZ 64/17, z dnia 12 stycznia 2018 r., II CZ 85/17 i z dnia 28 lutego 2018 r., II CZ 108/17, wszystkie nie publ.). W rozpoznawanej sprawie uczestnik kwestionuje wysokość spłaty na rzecz wnioskodawczyni, która wynosi zgodnie z postanowieniem Sądu pierwszej instancji, utrzymanym w mocy zaskarżonym orzeczeniem, kwotę 76 466,25 złotych. Jest to zatem znacznie niższa kwota niż minimum zawarte w art. 519¹ § 2 k.p.c. Na wartość tę nie ma wpływu zarzut w skardze odnoszący się do nierozliczenia nakładów uczestnika na majątek wspólny, stosownie do art. 45 § 1 k.r.o.

Mając to na uwadze należało na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 98 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. W związku z odrzuceniem skargi ze względu na jej niedopuszczalność, z braku podstaw nie należało ustanowionemu z urzędu pełnomocnikowi uczestnika przyznawać wynagrodzenia, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714), skoro pomoc nie została rzetelnie udzielona.

at